

позитивних переживань особистості, народжує креативні потреби, способи їх задоволення в певному вигляді, з іншого боку є одним із видів пошукової, дослідницької активності людини, що спрямована на зміну ситуації або суб'єкта, зміну ставлення до цієї ситуації за відсутності, наприклад, прогнозування результатів. Тобто здобувачі освіти можуть поряд із психологічною підтримкою формувати здібності до пошукової роботи, що матиме позитивний результат для їх професійної компетентності.

Список використаних джерел

1. Бородулькина Т. А. Досвід використання метафоричних асоціативних карт у викладанні психологічних дисциплін // Науковий часопис. НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 12. Психологічні науки: зб. наукових праць. К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. №43 (67). С. 59–68

2. Вознесенська О. Л., Мова Л. В. Арт-терапія в роботі практичного психолога: Використання арт-технологій в освіті. К.: Шк. Світ, 2007. 120 с.

3. Ільченко І. С. Арт-терапія: навчальний посібник для студентів. - Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2013. - 150 с.

4. Зязюн І. А. Педагогічна арт-терапія як естетична fascinaція. Педагогічна освіта і освіта дорослих: європейський вимір: зб. наук. праць / за ред. І. А. Зязюна, Н. Г. Ничкало. Київ: Хмельницький, 2008. С. 17–25.

5. Калька Н., Ковальчук З. Практикум з арт-терапії: навч.-метод. посібник. Ч. 1. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 232 с.

6. Колпакчи О. Арт-терапія: курс лекцій. К.: Центр учбової літератури, 2018. 288 с.

7. <https://barn.prosto.cx.ua/maysternist/shho-karl-yung-govoriv-promistectvo.html>

МЕТОДИКИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ ТЬЮТОРІВ

Кириченко Р.В., кандидат психологічних наук, доцент

Косяк І.В., кандидат педагогічних наук, доцент

Білоцька Д.В., здобувач першого рівня вищої освіти

Київський національний університет технологій та дизайну

Ключові слова: організаційна робота, виховна робота, методики організаційно-виховної роботи, тьютор, наставник

Організаційно-виховна робота є невід'ємною складовою освітнього процесу, спрямованою на формування гармонійно розвиненої особистості, громадянина з активною життєвою позицією, що важливо у сьогоднішніх реаліях. Ця робота охоплює широкий спектр заходів, які мають на меті не лише передати знання, а й виховати моральні якості, розвинути соціальні навички, підтримати інтереси та потреби студентства.

В умовах сучасного суспільства роль виховання набуває особливої актуальності, адже саме воно забезпечує спадкоємність культурних цінностей, формує світогляд та готує людину до повноцінного життя в соціумі. Ефективна організаційно-виховна діяльність вимагає системного підходу, співпраці між учасниками освітнього процесу та використання інноваційних методів роботи.

Саме тут особливу роль відіграє тьютор – педагог-наставник, який супроводжує здобувача освіти та допомагає у самовизначенні, розвитку особистісного потенціалу та формуванні ключових компетентностей. Тьюторська діяльність сприяє глибшому розумінню потреб учня/студента, надає йому підтримку у вирішенні навчальних і життєвих питань, спрямовує на розвиток самостійності та відповідальності.

Завдяки тьюторському супроводу виховна робота набуває нового змісту – вона перестає бути одноманітною та формальною, а стає гнучкою, індивідуалізованою та більш ефективною. Тьютор допомагає враховувати особистісні характеристики, інтереси, мотиваційні установки кожного здобувача освіти, що дозволяє краще залучати його до освітнього процесу та виховних заходів. Наприклад, завдяки тьюторському підходу учень/студент може активніше включатися в проектну діяльність, волонтерські ініціативи, творчі конкурси або інші форми самореалізації, які відповідають його схильностям і потенціалу.

Коли освітній простір стрімко змінюється, а вимоги до особистості стають дедалі вищими, роль тьютора як ключового учасника виховного процесу лише зростає. Саме тьютор сприяє формуванню таких важливих якостей, як лідерство, емпатія, вміння працювати в команді, а також готовність до безперервного саморозвитку. Таким чином, інтеграція тьюторства в організаційно-виховну діяльність – це сучасний, ефективний і необхідний крок у побудові якостей освітньої системи.

Методики, які використовує тьютор в організаційно-виховній роботі, мають комплексний і гнучкий характер [1]. Їх головна мета – не лише надати знання чи організувати захід, а створити умови для особистісного розвитку автономності, усвідомленого вибору та рефлексії. Виховний процес із тьюторським супроводом будується на засадах діалогу, партнерства та довіри, що вимагає застосування відповідних методичних підходів.

Однією з ключових методик є індивідуальна тьюторська консультація, під час якої педагог-тьютор допомагає здобувачу освіти проаналізувати власні освітні потреби, виявити труднощі, сформулювати цілі та шляхи їх досягнення. Така форма роботи сприяє самопізнанню, підвищенню мотивації та розвитку здатності до планування.

Широко застосовується методика проектного виховання, коли тьютор супроводжує реалізацію особистісно-значущих проектів здобувачів освіти. У межах такого підходу учень/студент не лише здобуває нові знання та навички, але й вчиться працювати в команді, відповідати за результат, розв'язувати проблеми творчо й нестандартно.

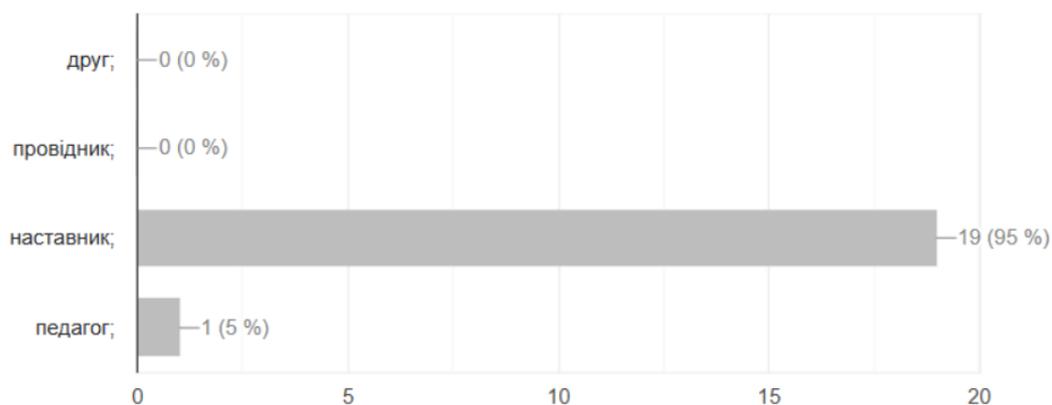
Також тьютор активно використовує медитацію та фасилітацію як методи врегулювання конфліктів, розвитку емоційного інтелекту та побудови здорових стосунків у колективі. У цьому контексті виховна діяльність виходить за межі формальних заходів і набуває глибокого особистісного змісту.

Таким чином методики тьюторської організаційно-виховної роботи [2] орієнтовані не лише на вплив ззовні, а передусім на розвиток внутрішнього потенціалу особистості, її здатності до саморозвитку, самовиховання та відповідального вибору вибраного шляху.

В свою чергу, з метою вивчення ставлення здобувачів освіти і їх бачення про тьюторство, було проведено анкетування серед здобувачів першого, другого та третього курсів. У дослідженні взяли участь 20 студентів. Анкета містила як закриті, так і відкриті запитання, що дозволило отримати як кількісні так і якісні дані.

Основна мета анкетування – з'ясувати їх бачення тьюторства, їхню готовність до взаємодії, а також оцінити очікування та потенційні переваги, які студенти пов'язують із тьюторською підтримкою.

1. Як перекладається з англійської «tutor»?

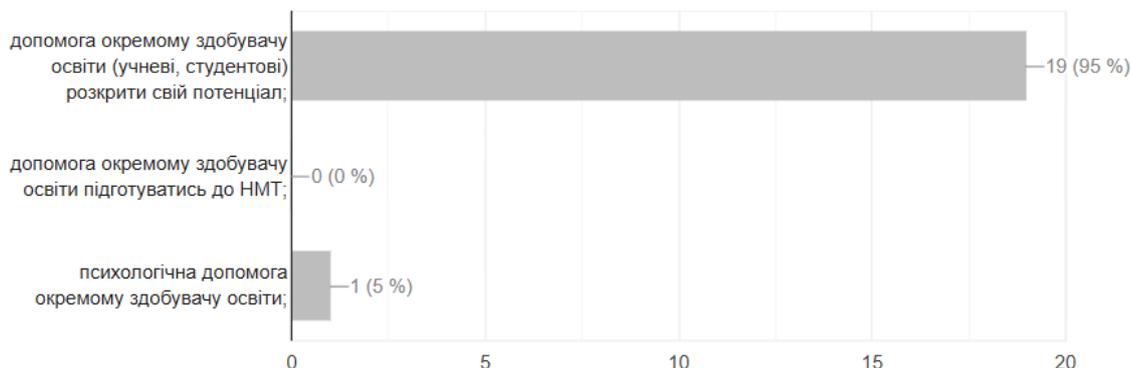
- Переважна більшість (95%) обрали варіант "наставник", що є коректним і найближчим за змістом перекладом слова "tutor".

- Лише 1 особа (5%) вибрала "педагог", що теж є частково прийнятним, але менш точним варіантом.

- Ніхто не обрав менш релевантні варіанти "друг" або "провідник", що свідчить про загальне розуміння значення слова "tutor".

Це свідчить про високий рівень мовної обізнаності респондентів у даному контексті.

2. Що означає «тьюторство»?

• Знову ж таки, переважна більшість (95%) респондентів обрали правильне визначення тьюторства, що зосереджене на індивідуальному супроводі та розкритті потенціалу.

• Інші варіанти (підготовка до НМТ та психологічна допомога) мають дуже вузьке або непряме відношення до суті тьюторства, і були обрані лише одним респондентом або зовсім не обрані.

Висновок: Респонденти демонструють точне розуміння сутності тьюторства як індивідуального освітнього супроводу.

3. Яка сфера діяльності у тьютора?

• 95% респондентів обрали розширене, глибше розуміння ролі тьютора - як педагога-наставника, що не обмежується предметним навчанням, а акцентує увагу на індивідуальному розвитку дитини.

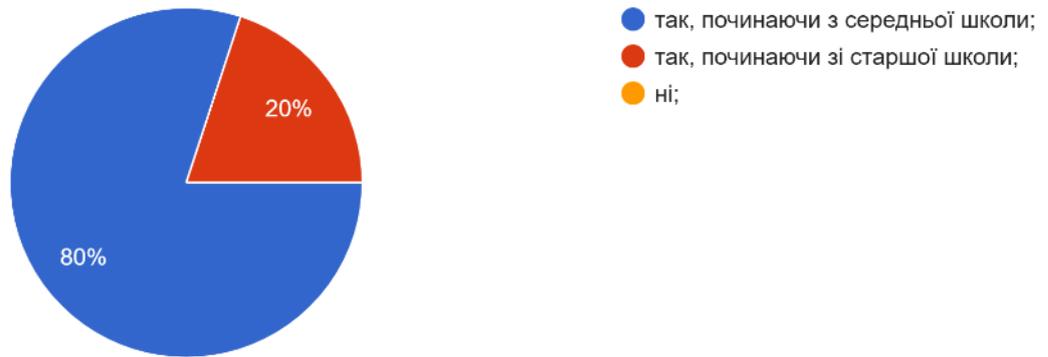
• Лише 5% сплутали тьюторство з традиційним репетиторством, яке зосереджене виключно на предметній допомозі.

У більшості респондентів сформоване коректне уявлення про тьюторство як системну діяльність із розвитку особистості, а не просто допомогу з навчання.

Аналіз питання: «Чи потрібні тьютори у школах і з якого віку?»

Це питання мало на меті з'ясувати думку студентів першого курсу щодо доцільності впровадження тьюторства у шкільну освіту, а також визначити оптимальний вік для початку такої підтримки.

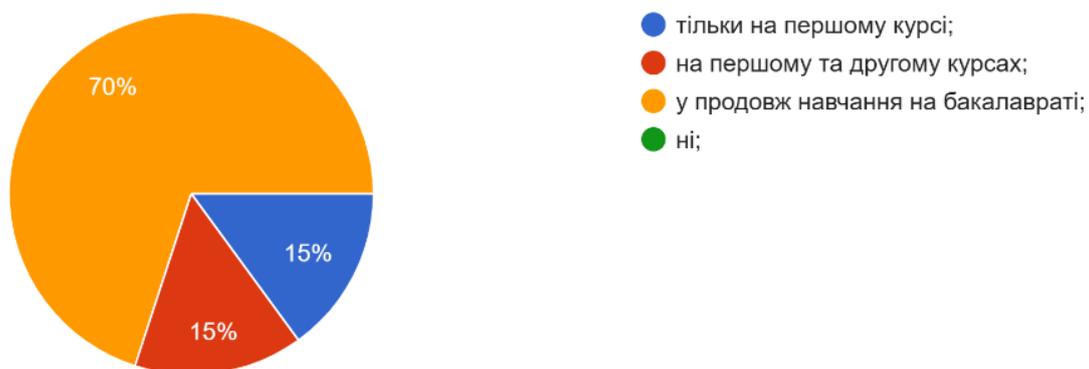
- 80% респондентів вважають, що тьютори повинні з'являтися у школах вже починаючи з середньої школи;

- 20% висловились за те, щоб тьютори з'явилися у старшій школі;
- Варіант «ні» (відсутність потреби в тьюторах у школі) не отримав жодного голосу, що свідчить про позитивне ставлення студентів до тьюторства вже на шкільному етапі.

Отримані дані свідчать про високий рівень усвідомлення важливості тьюторської підтримки не лише у вищій освіті, але й у закладах середньої освіти. Більшість респондентів вважає за доцільне впроваджувати тьюторство вже з середньої школи, що може свідчити про потребу у ранньому розвитку навичок самоорганізації, навчальної мотивації та психологічної підтримки серед підлітків.

Аналіз питання: «Чи потрібні тьютори у ЗВО?»

- 70% респондентів вважають, що тьютори потрібні упродовж усього навчання на бакалавраті.

• По 15 % опитаних обрали варіанти «тільки на першому курсі» та «на першому та другому курсах».

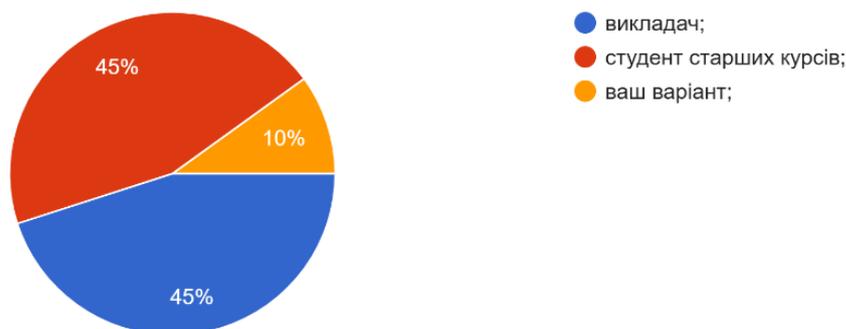
- Відповідь «ні» не отримала підтримки.

Висновок: Переважна більшість студентів позитивно оцінює роль тьютора не лише на етапі адаптації, а й протягом усього періоду навчання.

Це свідчить про високу потребу у постійній менторській та психологічній підтримці.

Наступне питання: «Хто повинен виконувати роль тьюторів у ЗВО?»

7. Хто повинен виконувати роль тьюторів у ЗВО?

- 45% опитаних вважають, що тьютором має бути викладач.
- Ще 45% - що цю функцію можуть виконувати студенти старших курсів.
- 10% запропонували власні варіанти, не конкретизовані в опитуванні.

Студенти довіряють як викладачам, так і досвідченішим одноліткам. Це відкриває можливість реалізації змішаної моделі тьюторства, де ролі можуть бути розподілені залежно від ситуацій: викладач – для академічних питань, старшокурсник – для адаптаційних та побутових.

Однією з важливих частин дослідження були відкриті запитання, які дозволили студентам першого курсу вільно висловити власні думки щодо ролі тьютора та його особистісних якостей.

Питання: «Якими якостями повинен володіти куратор академічної групи (тьютор)?»

У цьому питанні респонденти мали змогу самостійно сформулювати риси, які, на їхню думку, є необхідними для ефективності тьюторської діяльності. Серед відповідей найчастіше згадувалися такі якості:

- Комунікабельність (згадувалась в 16 відповідях);
- Відповідальність (згадувалась в 14 відповідях);
- Емпатія, терплячість, готовність допомогти, вміння слухати, освіченість;
- Також були зазначені риси, що відображають індивідуальний підхід: «бачити в кожному потенціал», «розуміння», «мотивація до саморозвитку».

Таким чином, респонденти очікують від тьютора не лише фахових та організаційних компетентностей, але й виражених особистісних якостей, які сприяють створенню довірливого та підтримувального середовища.

Питання: «Яким Ви бачите свого ідеального куратора (тьютора)?»

Це питання дозволило студентам висловити уявлення про образ «ідеального» тьютора. У відповідях переважали такі характеристики:

- Доброзичливість, розуміння, відкритість, підтримка;
- Неформальний стиль наставництва – «людина, яка не нав'язує, а направляє»;
- Очікування професійної обізнаності й готовності надати моральну підтримку;
- Важливість індивідуального підходу та здатності до мотивації студента.

Загалом, здобувачі освіти розглядають тьютора як *партнера у освітньому процесі*, що поєднує в собі ролі радника, наставника та емоційної опори.

Висновок. Результати анкетування свідчать про актуальність тьюторської підтримки у ЗВО, а також готовність здобувачів освіти до нових форматів взаємодії. Варто розглядати тьюторство як інструмент довготривалої підтримки, що позитивно впливає на адаптацію, навчання та психологічний клімат.

Список використаних джерел

1. Бойко А.М. Організація виховної роботи в закладах освіти: теорія і практика / А.М. Бойко. – Київ: Лібра, 2020. – 256 с.

<http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/879/1/Boyko.pdf>

2. Шевченко С.В. Тьюторський супровід як інноваційна форма освітнього процесу / С.В. Шевченко // Педагогічний альманах. – 2020. №45. – С. 102-107.

<https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/32ba759a-4f6f-4285-9733-b31647b8b970/content>

ВПЛИВ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА МІЖОСОБИСТІСНІ СТОСУНКИ

Кириченко Р.В., кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри професійної освіти в сфері технологій та дизайну

Євтушок Є. П., здобувач вищої освіти

Київський національний університет технологій та дизайну

Ключові слова: емоційний інтелект, емоційна стабільність, міжособистісні стосунки, розвиток емоційного інтелекту.

У сучасному світі, де комунікація відіграє ключову роль у всіх сферах життя, емоційний інтелект стає одним із найважливіших факторів для побудови якісних міжособистісних стосунків.

Вперше термін «емоційний інтелект» як наукову одиницю було введено Дж. Майером і П. Саловеем у 1990 році. Дослідники дали таке